

Internt notat

Notatet legges frem til Formannskapet og er knyttet opp mot sak *FS – 037/11 Økonomirapport januar – mars 2011*

Søknad fra Jernhagen Andelsbarnehage om kommunal garanti på eksisterende lån

Vår ref.: 11/12648 / 11/689 / FE-240, TI-&14

Dato: 27.04.2011

Saksbehandler: Tore L. Oliversen

Telefon: 51 46 80 41 Mobiltelefon: 900 67 425

E-post: tore.ludvig.oliversen@eigersund.kommune.no

I *FS – 037/11 Økonomirapport januar – mars 2011* viser en til dialog med Jernhagen barnehage (andelsbarnehage) vedrørende deres økonomiske situasjon. Den økonomiske situasjonen er presset for barnehagen og selv med årets kommunale driftstilskudd (nytt) så er det ikke balanse i 2011 (budsjettmessig). Barnehagen hadde et underskudd på 224.000 kroner i 2010. Vi har fått informasjon om at Jernhagen har gjort interne "grep" knyttet opp mot å redusere utgiftene, men at det nå begynner å bli vanskelig. Jernhagen barnehage vurderer å avvikle driften (som ett alternativ).

Barnehagen har en gjeld på 711.584 kroner og hvor renten på denne pr i dag er 5% (nominell). Ved å gå over til Kommunalbanken eller KLP Kommunekreditt må en forvente at denne renten går ned. Ut fra det snakker vi her om en besparelse som kan være med på å bidra til at barnehagen kan gå i balanse. Dagens lån har en løpetid på 14 år og 3 måneder. En viser videre til at de lokaler Jernhagen barnehage disponerer er seksjonert – og eid av barnehagen. Dvs. at dette er lokaler som vi da kan ta pant i.

Barnehagen har også oversendt spørsmål knyttet opp til søskenmoderasjon som fører til at Jernhagen taper en inntekt på 65.000 kroner i året. Dette er et forhold som Levekårsjefen vurderer/ser på.

Dette er også forhold som viser at ny beregningsmodell for barnehagetilskudd er bedre enn den tidligere. Tidligere var det kommunen som satt med disse utgiftene – indirekte. Dette da det kommunale tilskuddet ble basert på regnskap og faktiske utgifter. Årets tilskudd er basert på antall barn/oppholdstimer – og på den måten fremkommer behov for å redusere utgifter bedre/tydeligere.

Rådmannens intensjon er å sikre full barnehagedekning i Eigersund kommune – og hvor Jernhagen har gitt et viktig og godt bidrag i flere år. Ved å gi en garanti så vil en bidra til fortsatt drift. Det er ikke rådmannens intensjon / ønske å overta Jernhagen barnehage, men i ytterste konsekvens kan det bli et alternativ. Rådmannen foretrekker dagens løsning – da Eigersund kommune har betydelige utfordringer mht. flere forhold og bør derfor ikke ta på seg nye oppgaver som vil kreve tid (noe en overtakelse vil føre til).

Garantier kan være et virkemiddel til å realisere tiltak som ikke ville blitt realisert uten en kommunal garanti og eller redusere utgifter (som vil være tilfelle i denne sak). Imidlertid innebærer garantier risiko for økonomiske tap (som i denne sak burde vært vurdert mer). Kommunelovens regler er derfor utformet slik at en skal redusere risikoen for å komme i økonomiske vanskeligheter som følge av garantiststillinger, samtidig som muligheten til å bruke garantier som virkemiddel ikke blir avskåret i for stor grad.

Garantier stilles normalt av en garantist på vegne av en som trenger en garanti (debitor) for å oppnå for eksempel et lån hos en tredjepart (kreditor). En garanti vil da garantere økonomisk oppgjør. En skiller mellom tre typer garantier:

- Påkavsgaranti – som er en betalingsgaranti. Garantisten betaler ut til kreditor det avtalte beløp ved fremleggelse av rett dokumentasjon.
- Selvskyldnergaranti vil si at garantisten forplikter seg til å betale ut under garantien når de garanterte forpliktelsene ikke oppfylles av debitor og kreditor gjør sitt krav gjeldende.
- Simpel garanti er en garantiform der garantisten etter at kreditor har gjort sitt krav gjeldene, avventer eventuelle (del)utbetalinger under garantien til det er juridisk avklart i hvor stor grad debitor klarer å innfri sine forpliktelser.

En enkel forklaring går ut på at ved simpel kausjon må kreditor ved et eventuelt mislighold først må søke dekning hos virksomheten det garanteres for, og kommunens ansvar begrenses til det som ikke kan drives inn her. Selvskynderkausjon innebærer at kreditor ved mislighold kan gå direkte på garantisten.

Kapitaldekningsreglene for banker, finansieringsforetak og verdipapirforetak sier at utlån med simpel garanti fra kommune eller fylkeskommune skal risikovektes 100 prosent, mens utlån med selvskyndergaranti risikovektes på lik linje med utlån til kommuner og fylkeskommuner med 20 prosent. Dette medfører at lån med selvskyndergaranti har ca 0,20 til 0,30 prosent lavere rente enn lån med simpel garanti.

De fleste kommunale og fylkeskommunale garantier blir gitt til selskaper hvor kommunen står som eier (noe som ikke er tilfelle i denne sak). Når en kommune står som eier er det også av interesse for kommunen å få rentekostnadene ned. Garantiforskriften sier at garantisten bør vurdere å ta pant i eiendom som sikkerhet, noe som også skjer ved de fleste garantiutstedelser. I denne sak bør vi kreve pant i eiendommen

Hvis en virksomhet får kommunal garanti gir dette ulike fordeler for virksomheten – i form av:

- En trenger ikke selv å stille så mye garanti.
- Renten blir lavere (dette da en kommune garanterer). Rentebetingelsene varierer og hvor mye en vil spare varierer. I forbindelse med verdens finanskriser har dette forholdet endret seg, men besparelsen må betegnes som fortsatt god.
- Kommuner, fylkeskommuner, kommunale foretak og interkommunale foretak har høy kredittvurdering (kan ikke gå "konkurs"). Disse organisasjoner kan for eksempel låne midler i Kommunalbanken (en statlig bank) og KLP Kommunekreditt. Da disse kun låner ut til nevnte aktører er kredittvurderinger meget bra. Resultatet er at innlånsbetingelsene er gode og de lån som videreformidler er på bedre økonomiske betingelser enn for eksempel aksjeselskap kan oppnå. Mot kommunal garanti gir for eksempel Kommunalbanken lån også til andre organisasjonsformer enn kommuner. De kan dog ikke oppnå de samme betingelser som Eigersund kommune.

Det å gi kommunal garanti er regulert av Kommunelovens §51 som sier:

§ 51. Garantier og pantsetting for andres økonomiske forpliktelser.

1. Vedtak om å stille kausjon eller annen økonomisk garanti for virksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv, skal godkjennes av departementet.
2. Det kan ikke stilles kausjon eller annen økonomisk garanti knyttet til næringsvirksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv.
3. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om garantier. Det kan i forskriften også gis bestemmelser om at garantier som er av mindre omfang, ikke trenger statlig godkjenning.
4. Kommuner og fylkeskommuner kan ikke rettsgyldig pantsette sine eiendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser.

Endret ved lov 7 juli 2000 nr. 71 (i kraft 1 jan 2001 iflg. res. 7 juli 2000 nr. 730).

Forholdene knyttet til det å gi en kommunal garanti har vært gjenstand til stadige endringer. Mulighetene til å gi garantier ble skjerpet betydelig inn da en rekke kommuner gav garantier knyttet opp mot privat næringsvirksomhet (for eksempel kommuner i Nord-Norge overfor

fiskebruk). Flere kommuner har måtte overta forpliktelser overfor næringsvirksomhet – og på den måten overtatt økonomiske forpliktelser og utgifter. Basert på dette har punkt 2 i §51 kommet inn. En garanti kan i dag gis til virksomheter som driver med tjenesteproduksjon som det er naturlig at en kommune drev med. Et godt og relevant eksempel her er en kommunal garanti overfor en privat barnehage. Dvs. at private overtar kommunale oppgaver. Kommuneloven setter videre forbud mot garantier til næringsvirksomhet (kan være offentlig større med konkurransevridende effekt).

En viser til følgende forhold:

- *En garanti skal endelig godkjennes av Fylkesmann i Rogaland. Dvs. at kommunestyrets vedtak må oversendes Fylkesmann i Rogaland for endelig godkjenning.*
- Det ligger en økonomisk forpliktelser i dette å gi en garanti. Det kan være at en kommune sitter igjen med de økonomiske forpliktelser – uten at en kan direkte styre utviklingen/driften. Rådmannen viser og vektlegger at et sannsynlig utfall av en avvikling ville være en kommunal overtakelse.
- En må si noe om hvor lenge garantien skal gjelde.
- Eigersund kommune har gitt garanti til bla. nevnte aktører:
 - Lyse energi (historiske betinget) – 1.065.000 kroner
 - Dalane energi (historiske betinget) – 149.657.451 kroner
 - Menigheten Samfunnet - 8 millioner kroner (to garantier)
 - Idrettlaget Eiger - 4.000.000 kroner
 - Eigersund Idrettsklubb (EIK) - 1.610.000 kroner
 - Lykkeliten foreldrelagsbarnehage BA – 7.582.000 kroner
 - Raketten Andelsbarnehage – 600.000 kroner
 - Pinsemenigheten Evangeliehuset – 20 millioner kroner.
 - NMK Eigersund - 4.647.500 kroner
- Eigersund kommune har ikke tapt eller måtte formelt overta garantiforpliktelser før (dette er historisk og sier lite om fremtiden).

For å imøtekomme formelle krav og få en ytterligere presisering må rådmannens forslag til nytt punkt i økonomirapporten legges inn slik:

Formannskapet innstiller til Kommunestyret:

1. Eigersund kommune garanterer med simpel garanti for lån på 715.000 kroner (avrundet) overfor Jernhagen barnehage knyttet til eksisterende lån.
2. Garantien gjelder for lånets hovedstol maks på 715.000 kroner med tillegg av 2% av til enhver tid gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og omkostninger.
3. Garantiansvaret reduseres i takt med nedbetalingen av lånet og opphører etter 14 år og 3 måneder med tillegg av inntil 2 år, jfr. garantiforskriftens § 3.
4. Eigersund kommune skal ha pant i anlegget tilsvarende garantiansvaret og hvor lånegiver innarbeider pant.
5. Sempel garanti gis under forutsetning av endelig godkjenning av Fylkesmann i Rogaland.
6. Rådmannen får fullmakt til å fremforhandle og signere endelig avtale.

Med vennlig hilsen

Ketil Helgevold
Rådmann

Tore L. Oliversen
Kommunalsjef økonomi

Vedlegg: Søknad fra Jernhagen barnehage